

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Kuwait 2015–2016

I. SAMMANFATTNING

Kuwait är en konstitutionell republik med en emir som statschef. Kuwait blev en självständig stat 1961 och har sedan dess upplevt en god ekonomisk tillväxt och har utvecklats till en modern välfärdsstat med en fri marknad. Den nuvarande emiren, Sabah IVAhmad Al-Jaber Al-Sabah, tillträdde år 2006.

Kuwait har ratificerat sju av tio centrala konventioner för de mänskliga rättigheterna, dock med en vid reservation för sharia-rättens tillämpning. Det återstår steg att ta på vägen mot ett demokratiskt system och ett oberoende rättsväsende. Kuwait anses ändå vara en föregångare i regionen vad gäller demokratiska reformer. Nationalförsamlingen har en stark lagstiftande roll och består av en kammare med 50 ledamöter och väljs vid fria, allmänna val vart fjärde år.

Behandlingen av icke-medborgare, det vill säga invånare med annat medborgarskap än kuwaitiskt, samt statslösa, så kallade bidooner, är fortsatt problematisk. Dessa utsätts för diskriminering inom ramen för olika samhällstjänster såsom arbete, sjukvård och utbildning.

Det finns brister bland annat avseende yttrande-, press- och mötesfriheterna.

Diskriminering av kvinnor är fortsatt ett problem men minskar. Sedan 2005 har kvinnor möjlighet att rösta och ställa upp som kandidater i parlamentsval. I valet i november 2016 valdes en kvinna in i parlamentet.

Dödsstraff tillämpas och under 2015 dömdes minst 15 personer till döden. Senaste gången dödsstraffet verkställdes var 2013, då fem personer avrättades. Myndighetspersoner inom såväl ordningsmakten som i övriga delar av statsapparaten har åtalats och fällts i fall då maktmissbruk påtalats.

Yttrandefriheten är begränsad och i media idkas självrensning. Ett flertal personer har blivit dömda för att på sociala medier ha förtalat emiren, domstolsväsendet, länder i närområdet eller islam.

Mänskliga rättigheter är numera ett obligatoriskt ämne i skolan. Kunskapen om och respekten för mänskliga rättigheter är dock fortfarande bristfällig, men utvecklingstrenden är positiv.

II. RÄTTSTATENS PRINCIPER

En princip för god samhällsstyrning

Rättsväsendet är i grundlagen tillförsäkrat en oberoende ställning i förhållande till den lagstiftande och verkställande makten, men i praktiken finns begränsningar. Domare utses av emiren på livstid om de är kuwaitiska medborgare. Icke-kuwaitier som utses har tidsbestämda, förnyelsebara kontrakt som löper på två till tre år, vilket kritiserats då det innebär att de står i en form av beroendeställning till staten.

Domarkåren är utbildad inom korruptionsförebyggande och transparens men uppgifter om korruption förekommer.

År 2013 antogs de första 22 kvinnorna till åklagarutbildningen. I mars 2014 förbjöd justitieministeriet dock åter kvinnor från att ansöka, med motiveringen att en utvärdering först skulle göras av de först antagna. De 22 först antagna verkar idag som åklagare.

Familjerättsliga mål behandlas av religiösa sharia-domstolar vilket innebär en diskriminering av kuwaitiska kvinnor vad gäller bland annat arvsrätt.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Kuwait är en konstitutionell republik där emiren är statschef. Författningen antogs 1962 efter frigörelsen från det brittiska protektoratet. Emiren Sabah

IV Ahmad Al-Jaber Al-Sabah tillträdde i januari 2006 sedan parlamentet röstat om att avsätta företrädaren. Emiren utses alltid ur familjen Al-Sabah.

Emiren utser i sin tur premiärministern som sedan utser övriga ministrar. Det är hos emiren och ministrarna som den exekutiva makten vilar. Den lagstiftande makten utövas av nationalförsamlingen (Majlis al-Umma) som består av ministrar och 50 folkvalda representanter som väljs i fria allmänna val vart fjärde år. För att kandidera anmäler man sig till en lista i de fem olika valdistrikten. En valkommitté granskar sedan samtliga namn på listorna och gör en bedömning av lämplighet utifrån kriterier som ålder och att personerna ska vara ostraffade och ha gott rykte. Vid senaste valet anmälde sig 455 personer varav 128 drog tillbaka sitt namn och 40 valdes bort av valkommittén. Beslutet kan överklagas och i senaste valet överklagade flera, och i vissa fall gick ärendet till högsta domstolen. Inget överklagande vann gehör. Av de 287 kandidaterna var 14 kvinnor.

Ministrar får automatiskt plats i parlamentet, men saknar rösträtt om parlamentet väljer att rösta om avsättande av ministrar. Kuwait är det enda land i regionen där parlamentsledamöter har rätt att utfråga ministrar, en rätt som ofta utnyttjas. Parlamentet kan rikta en missförtroendeförklaring mot en minister eller kalla honom/henne till utskottsförhör. Det är inte ovanligt att en minister avgår inför eller efter detta förfarande. Parlamentets sammanträden sänds ocensurerade på kuwaitisk television.

Kuwait har fler demokratiska inslag än flertalet länder i regionen och nationalförsamlingen har en stark roll som lagstiftande församling. Oppositionen i landet är aktiv och har historiskt lyckats avsätta premiärministern vid ett flertal tillfällen. Politiska partier är förbjudna, men likasinnade parlamentsledamöter samlas ofta kring gemensamma frågor. Oppositionen har de senaste åren varit aktiv och gått samman i krav på reformer. Oppositionen valde att bojkotta parlamentsvalet 2013.

Alla medborgare över 21 år har rösträtt, med undantag för de som inte föds in i medborgarskapet. Personer måste ha varit medborgare i minst 30 år för att få rösta. Kvinnor tilläts rösta och ställa upp som kandidater i val för första gången 2006 efter en ändring i författningen 2005. Parlamentsvalet hölls i november 2016. Oppositionen gjorde stora framsteg, men inte tillräckligt för att vinna majoritet. En kvinna valdes in.

Det civila samhällets utrymme

Lagen ger civilsamhället rätt att verka i landet men inskränkningar finns. Alla organisationer måste till exempel registreras hos social- och arbetsmarknadsministeriet, som kan avslå en ansökan om organisationen inte bedöms erbjuda en kollektiv nytta. Det finns drygt 120 registrerade civilsamhällesorganisationer som bedriver icke-politisk verksamhet. Medlemmar av dessa organisationer måste få tillstånd av ministeriet för att delta i internationella konferenser som representanter för sin organisation.

Två lokala människorättsorganisationer, finansierade av staten, finns registrerade. Internationella organisationer tillåts vara baserade i landet. Som exempel kan nämnas att Internationella Rödakorskommittén har ett permanent kontor i Kuwait City. Dock blev Transparency International avvisade från Kuwait i maj 2015, efter det att regeringen anklagat organisationen för att överdriva korruptionsnivån i landet.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Författningen förbjuder tortyr och annan kränkande behandling och bestraffning. Anklagelser förekommer dock om myndighetspersoners övergrepp mot fångar och häktade. I sin tredje periodiska rapport i september 2016 uttrycker FN:s kommitté mot tortyr, oro över rapporter om tortyr och misshandel riktad mot personer misstänkta för terrorism, mot minoriteter, samt i mot fredliga protester utförda av MR-aktivister. Oro uttrycks också över att anmälningar om tortyr behandlas av en myndighet som ligger under inrikesministeriet.

Inga rapporter föreligger om av statsmakten sanktionerade politiska mord eller avrättningar utan rättsligt förfarande. Det finns heller inga uppgifter om politiskt motiverade försvinnanden.

I USA:s utrikesdepartements årliga rapport *Trafficking in Persons* gick Kuwait från att 2015 ha klassificerats som ett Tier 3-land – bland de mest problematiska vad gäller människohandel – för nionde året i rad, till att bli ett Tier 2-land 2016. Detta beror framförallt på de ansträngningar regeringen gjort för att implementera en lag från 2013 som förbjuder alla former av människohandel. Under perioden april 2015 till april 2016 dömdes 20

personer för människohandel, jämfört med ingen åren dessförinnan. Även om trenden är positiv bör ambitionsnivån enligt rapporten höjas ytterligare.

Dödsstraff

Dödstraff utdöms för grova brott såsom mord, våldtäkt, narkotikasmuggling och kidnappning. Tillvägagångssättet för dödstraff är hängning eller arkebusering. Ett de facto moratorium på dödsstraffet instiftades 2007, men detta bröts 2013, då fem personer avrättades. Emiren har rätt att benåda dödsdömda. Inga avrättningar har rapporterats under 2015 och 2016. Dödsstraff kan utdömas från 16 års ålder.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Lagen förbjuder godtyckliga frihetsberövande och även om staten i regel respekterar dessa förbud finns brister. Kritik riktas mot att godtyckligt frihetsberövande, särskilt av lågavlönade utländska gästarbetare och kritik riktas också mot långa häktningstider, inte sällan längre än enligt lag tillåtna sex månader.

Lagen föreskriver fri rörlighet inom landet, emigrering och återvändande. I oktober 2009 fick gifta kvinnor rätt att erhålla resehandlingar utan makes tillstånd. De statslösa, bidooner, som befinner sig i landet har inte sällan svårigheter att erhålla giltiga resehandlingar vilket begränsar deras rörelsefrihet. Trots att det är förbjudet i lag tvingas ibland migrantarbetare inom låglönesektorn att lämna ifrån sig sina resehandlingar till sina sponsorer och kan därmed ha begränsad rörelsefrihet under sin kontraktstid.

Rättssäkerhet

Enligt lag garanteras den anklagade rätten till detaljerad information i god tid, gratis översättning av relevant underlag samt tolk. Rättegångar är offentliga, såvida inte domstolen hänvisar till upprätthållandet av allmän ordning, allmän moral eller den nationella säkerheten. Den åtalade och dennes advokat har tillgång till den bevisningen som staten innehar. Överklagandeinstanser finns och uppges fungera väl. Rapporter förekommer om att icke-medborgare som ligger i tvist med medborgare diskrimineras inom ramen för rättssystemet och att dessa grupper inte behandlas lika inför lagen.

Straffbarhetsålder för barn är sju år. I november 2016 togs ett beslut att sänka åldern för vad som avses vara ungdom från 18 år till 16 år. Det

innebär att ungdomar äldre än 16 år från och med 2017 kommer att lagföras i vanliga domstolar istället för ungdomsdomstolar samt att de kan dömas till döden. För brottslingar under 18 år finns särskilda ungdomsanstalter där det bedrivs undervisning. I september fanns det 33 intagna.

Standarden i fängelserna anses överlag vara god, men fängelserna är stundtals mycket överbelagda och brister i sanitära förhållanden. Fångar tillåts uttrycka klagomål inför fängelsernas ledning, samt begära utredning beträffande påstått inhumana förhållanden. Fångar vittnar om att de får gehör för sina klagomål. Inrikesministeriet tillåter besök i fängelser och häkten av internationella organisationer som Internationella Rödakorskommittén och UNHCR samt besök av de två lokala människorättsorganisationerna The Kuwait Society for Human Rights och The Kuwait Association for the Basic Evaluation of Human Rights.

Straffrihet

Det finns inga rapporter om i vad mån straffrihet förekommer.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive internet

Yttrandefrihet garanteras i konstitutionen ”inom lagens gränser”. Lagen förbjuder uttryckligen allt material som kritiserar islam, emiren, konstitutionen, gränsande stater, domstolars neutralitet eller åklagarmyndigheten. Medborgare har rätten att anmäla andra personer för kritik mot den styrande familjen eller för att ha skadat allmän moral. När det gäller vanhelgande av islam behöver den anmälande dock inte vara medborgare.

All tryckt media är privatägd, dock med begränsat oberoende. Självrensning är vanligt – särskilt gällande emiren, regeringen, utrikespolitik och religion. Handels- och industriministeriet kan bannlysa medieorganisationer på begäran från informationsministeriet. Ett flertal personer har blivit dömda för att på sociala medier ha förtalat emiren, domstolsväsendet, länder i närområdet eller islam. Böcker och filmer censureras.

Det finns både statliga och privatägda Tv-kanaler. Dessa står under samma lagstiftning som tryckt media.

Landet sjönk på Reportrars utan gränser pressfrihetsindex från plats 90 år 2015 till plats 103 år 2016. Framst beror detta på nya begränsningar i

journalisters yttrandefrihet genom antagandet av en ny lag om kritik mot emiren eller kronprinsen. Brott mot denna lag kan resultera i böter upp till 300 000 dinarer (ca nio miljoner svenska kronor) och upp till tio år i fängelse.

Friheten på nätet är starkt begränsad och omfattande kontroll av sociala forum råder. Det krävs av internetleverantörer att de blockerar tillgången till hemsidor som inte anses rätta sig efter lagen. I den senaste rapporten från Human Rights Watch 2015 framförs att kuwaitiska myndigheters kontroll över informationsflödet ytterligare stärkts de senaste åren och att flera dömts för att på nätet ha kritiserat emiren, regeringen eller grannländerna. I juni 2015 antog Kuwait en ny cyberbrottslag vilken kritiserats för att ytterligare beskära yttrandefriheten på internet.

Mötes- och föreningsfrihet

Mötes- och föreningsfriheten är garanterad i konstitutionen, men inskränkningar finns. Tillstånd för sammankomster måste sökas hos socialministeriet. Ordningsmakten har begränsat tillgången till allmänna platser för planerade demonstrationer. Otillåtna demonstrationer kan resultera i upp till två års fängelse. Lagen skyddar arbetares rätt, både män och kvinnor, att bilda fackföreningar, förhandla kollektivt samt genomföra strejker, men med betydande begränsningar:

En komponent i den politiska kulturen är de s.k. ”diwanias”. En tradition av regelbundna, inofficiella möten vid vilka män och numera även kvinnor, politiker stamledare och medborgare träffas för att diskutera angelägna frågor om till exempel regeringens förda politik, kvinnors rättigheter och skolreform. Till skillnad från andra former av samlingar behöver inte tillstånd sökas för att samlas i ”diwanias” och dessa täcks ibland av media.

Religions- och övertygelsefrihet

Islam är statsreligion. Sunniinriktningen dominerar, men omkring trettio procent av medborgarna är shiiter. Ett hundratal kristna och ett fåtal bahá'ier finns bland medborgarna.

Enligt författningen råder religionsfrihet och religiösa minoriteter har i allmänhet rätt att utöva sin tro. Mark får dock endast ägas av kuwaitiska medborgare, vilket begränsar tillgången till byggnadslov för helgedomar. Att konvertera från islam är inte förbjudet i lag men lagen stipuleras att det kan

resultera i inskränkningar i rättigheter så som till exempel rätten att arva egendom från muslimska släktingar. Missionerande verksamhet är inte tillåten för andra religioner än islam. Att kritisera islam är förbjudet i lag. Det finns strikta regler för skolor och lärosäten att inte göra referenser till staten Israel eller använda böcker där detta görs.

V. EKONOMISKA SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Av den internationella arbetsorganisationens (ILO) åtta centrala konventioner, har Kuwait ratificerat följande sju: Förbud mot tvångsarbete, nr 29 och 105, Förbud mot barnarbete, nr 138 och 182, Icke-diskriminering i arbetslivet, nr 111 (dock inte nr 100 om lika lön för lika arbete mellan kvinnor och män), Föreningsfrihet och förhandlingsrätt, nr 87 och 98.

Av landets omkring 4 miljoner invånare är cirka 2,7 miljoner icke-medborgare. Enligt statistik fanns det år 2015 2,52 miljoner arbetsföra invånare i Kuwait.

Av dessa var 19 procent kuwaitiska medborgare. Kuwaitier dominerar i den offentliga sektorn och trots satsningar från staten att få in kuwaitier i den privata sektorn domineras denna fortfarande av utlänningar.

Kuwait Trade Union federation (KTUF) är den enda tillåtna fackliga paraplyorganisationen och enligt lag måste samtliga fackföreningar vara anslutna till denna. Endast kuwaitiska medborgare får vara med i en fackförening. Lagen skyddar delvis arbetstagares rätt att genomföra strejker men lagen omfattar inte anställda i offentlig sektor, hushålls- eller den maritima sektorn. Icke-medborgare hotas med uppsägning eller deportation om de tar initiativ till strejk. I den privata sektorn har anställda rätt att strejka men ett tillstånd krävs från inrikesministeriet, vilket sällan ges.

Lagen förbjuder barnarbete och minimiålder för att arbeta är 18 år. För att anställa någon mellan 15 och 18 år krävs tillstånd av socialministeriet och särskilda arbetsrättsliga regler gäller. Exempelvis får en person mellan 15 och 18 år endast arbeta sex timmar per dag. Rapporter om minderåriga hushållsanställda från Sydasien samt om minderåriga i den informella sektorn, som till exempel gatuförsäljning, förekommer. Tvångsarbete är förbjudet enligt lag men missbruk förekommer.

Det enskilt största problemet på arbetsmarknaden rör gästarbetare i framför allt byggbranschen och de omkring 600 000 hushållsanställda. Den bakomliggande faktorn till problemet är det så kallade sponsorsystemet (kefala) som innebär att varje arbetande icke-medborgare är knuten till sin arbetsgivare, då denne står som sponsor för vistelsen i landet. Arbetsgivaren står ofta för kostnaden för arbetsvisumet, vilket innebär att den anställde inte kan få utresevisum utan arbetsgivarens medgivande. Detta försätter arbetstagaren i ett beroendeförhållande och det förekommer att resehandlingar beslagtas av arbetsgivaren, trots att detta är förbjudet i lag, samt att lön innehålls till dess att kontraktet löper ut. Systemet kritiserar av internationella människorättsorganisationer och kuwaitiska staten uppmärksammar problemet alltmer och har börjat lagföra arbetsgivare som bryter mot lagen.

Minimumlönen i den privata sektorn är 65 dinarer och för hushållsanställda 60 dinarer. Lagen stipulerar 48 timmars arbetsvecka. Vidare finns lagar om hur länge anställda får vistas utomhus samt diverse hälso- och säkerhetsföreskrifter. Lagen omfattar inte hushållsanställda men i juni 2015 antogs en ny lag särskilt för hushållsanställda vilken syftar till att öka skyddet också för denna kategori. Lagen har välkomnats av Human Rights Watch, i dess senaste rapport 2016. Rapporter förekommer om missförhållanden för gästarbetare i form av bland annat långa arbetsdagar samt våld och sexuella övergrepp mot hushållsanställda.

Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Kuwaitiska medborgare har rätt till gratis hälso- och sjukvård av god standard. Statslösa Bidooner har dock rätt till viss subventionerad sjukvård. Enligt uppgifter från hälsoministeriet är omkring 250 invånare hiv-positiva, men inofficiella siffror uppger att det snarare handlar om omkring 600 personer. Utländska invånare med hiv deporteras. Hälsosektorns andel av statens budget uppgick 2014 till 3 procent. Medellivslängden år 2015 var 74 år för män och 76 år för kvinnor. Mödradödligheten var 14 per 100 000 levande födda. Barnadödligheten är 10 döda per 100 000 levande födda.

Rätten till utbildning

För medborgare är utbildning avgiftsfri och obligatorisk upp till gymnasienivå, samt även avgiftsfri på universitetsnivå. Skolplikt råder till 15 års ålder. Däremot är utbildning varken gratis eller obligatorisk för icke-medborgares eller bidooners barn. Under 2011 utfärdade regeringen ett dekret om att göra

utbildning gratis även för statslösa bidooner, men det finns fortsatt byråkratiska hinder förenat med implementeringen av detta dekret. Utbildningsministeriet donerar pengar till en utbildningsfond för bidooner som under 2013-2014 betalade för uppskattningsvis 15 000 barns skolgång. Under 2014-2015 reserverades 150 platser på Kuwaituniversitetet för bidooner. Enligt UNDP uppgick läs- och skrivkunnigheten till 93 procent år 2015 för kvinnor och män.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Kuwait är ett av världens rikaste länder per capita. Kuwait placerade sig på plats 48 av 188 länder i FN:s välfärdsindex (HDI) 2014. Sedan år 2000 har landet förbättrat sin nivå, men har stagnerat sedan 2012. Det finns dock stora skillnader mellan medborgare och icke-medborgare samt bidooner vad gäller levnadsstandard. Dessa lever inte sällan under svåra förhållanden och får inte del av samma förmåner som medborgare.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter

Kuwait har ratificerat FN:s konvention mot all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) men gjort reservationer för artikel 9(2) som ger kvinnan rätt att föra vidare sitt medborgarskap till sina barn, artikel 16(f) som stipulerar rätten till vårdnad om barn och förmyndarskap samt 29(1) som rör den internationella domstolen i Haag. Undantagen är sådana som anses strida mot nationell lagstiftning eller sharia-lagstiftning.

Kvinnor tillåts rösta och ställa upp som kandidater i val samt har samma rätt till utbildning som män. Andelen yrkesverksamt sysselsatta kvinnor 2015 var 43,6 procent, vilket är högt i jämförelse med snittet för andra länder i regionen. Genomsnittet för högutvecklade länder var 52,1 procent. Kvinnor är dock fortfarande starkt underrepresenterade i den offentliga sektorn, speciellt på högre poster. .

Samtidigt som kvinnors position i samhället har stärkts de senaste åren med ökade politiska rättigheter är diskrimineringen i samhället utbredd, särskilt inom familjelagstiftningen som styrs av sharia-rätten. Kvinnliga kuwaitiska medborgare som är gifta med utländska medborgare får inte föra vidare sitt kuwaitiska medborgarskap till sina barn, något som inte gäller kuwaitiska män gifta med utländska kvinnor.

Vad gäller äktenskap kan såväl män som kvinnor ta initiativ till skilsmässa. Medan män enligt sharia-rätten kan utträda ur äktenskapet utan att ange någon särskild grund, måste däremot kvinnor ansöka om skilsmässa inför domstol och kunna ange något av följande skäl för sin begäran: att mannen inte betalar underhåll, har varit frånvarande i över ett år utan godtagbar anledning, har suttit i fängelse i över tre år eller, enligt vittnen, har uppträtt med ord eller handling på ett sätt som omöjliggör fortsatt samlevnad. Kvinnliga vittnen ges hälften så stor vikt som manliga i familjerättsliga mål.

Arvslagstiftning är baserad på sharia, vilket i normalfallet innebär att män arver dubbelt så mycket som kvinnor.

Det råder osäkerhet kring omfattningen av våld mot kvinnor eftersom många kvinnor drar sig från att anmäla. I en majoritet av anmälda fall är kvinnan av utländsk härkomst och många fall rör övergrepp på hushållsanställda av deras arbetsgivare. Våldtäkt är kriminaliserat och kan bestraffas med döden och detta förekommer. Rapporter finns dock om att myndigheter inte utreder anmälda våldtäkter och att brottet förminskas. Våld mot kvinnor i hemmet och inomäktenskaplig våldtäkt är inte förbjudet i lag men frågor om kvinnors rättigheter uppmärksammas alltmer. Under 2015 rapporterade media om sexuella övergrepp utförda av poliser, oftast mot kvinnliga icke-medborgare. I april 2014 föreslogs en lag om att förbjuda sexuella trakasserier, men den antogs inte. Det finns inga rapporter om hedersrelaterade brott.

Abort är olaglig i Kuwait och bestraffas med upp till tio års fängelse. Abort är dock tillåtet på medicinsk grund och då kvinnans liv är i fara. Med anledning av den hårda straffsatsen uppges det att läkare är motvilliga att utföra abort, även i fall då kvinnans liv är i fara. Preventivmedel säljs över disk på apotek till både medborgare och icke-medborgare.

Barnets rättigheter

Kuwaitiska barns rättigheter är väl tillgodosedda vad gäller hälsa och utbildning. Icke-medborgares barn, dit också barn till kuwaitiska kvinnor med utländsk make räknas, kan däremot inte räkna med fri utbildning i statliga skolor. Enligt uppgift förekommer inte barnarbete eller handel med barn. Minderåriga, under 18 år, rekryteras inte till landets väpnade styrkor. Den legala åldern för äktenskap är 15 år för flickor och 17 år för pojkar. I vissa stammar gifter sig dock flickor i ännu yngre ålder. FN:s kommitté för

barns rättigheter har uttryckt oro över att landet inte vidtar åtgärder för att förhindra tidiga äktenskap.

Barns medborgarskap ärvs enbart från fadern, utom i de fall mamman är medborgare och skild från en icke-medborgare när hon får barnet. Bidooner har ibland svårt att få födelsebevis för sina barn, vilket hindrar access till grundläggande allmänna tjänster, såsom utbildning och sjukvård.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Uppskattningsvis 70 procent av Kuwaits omkring fyra miljoner invånare är icke-medborgare, det vill säga medborgare i ett annat land än Kuwait, eller bidooner (statslösa araber).

Situationen för bidooner utgör ett av de allvarligaste problemen på området mänskliga rättigheter i Kuwait. Enligt officiella siffror fanns det 2015 omkring 112 000 bidooner i Kuwait.

Bidooner diskrimineras genom avsaknaden av flera rättigheter och förmåner som ges till medborgare med inskränkningar beträffande rörelsefrihet, arbete, utbildning och hälsovård. Dessa delas vanligtvis in i tre grupper: de vars förfäder inte lyckades få kuwaitisk nationalitet vid landets frigörelse år 1961; före detta medborgare av andra arabstater som rekryterades in i kuwaitiska armén eller polisen under 1960-talet, och som registrerades som bidooner på grund av det politiskt känsliga i rekryteringsstrategin; samt barn till kuwaitiska mödrar och statslösa eller utländska fäder. De statslösa ökar i omfattning varje år då barn till statslösa inte erhåller medborgarskap.

Ett dekret som utfärdades 2011 innebar att bidooner skulle ges tillgång till ett antal samhällstjänster, bland annat tillgång till gratis utbildning och sjukvård, möjlighet att arbeta i den offentliga sektorn samt utfärdande av dokument som födelsebevis och dödsattest. Dessa rättigheter har dock genomförts bara i begränsad omfattning. Många bidooner saknar ID-kort, vilket krävs för att kunna resa eller få laglig anställning.

Det finns ett tryck mot Kuwait från bland andra FN:s högkommissariat för mänskliga rättigheter att bevilja bidooner medborgarskap och 2010 inrättades ett statligt organ med uppdrag att fokusera på att finna en lösning. Det finns politiska ambitioner hos parlamentsledamöter och flera statliga myndigheter om att naturalisera två till fyra tusen bidooner per år, men

under 2015 blev färre än 100 bidooner tilldelade medborgarskap. Dessa utgjordes uteslutande av barn till soldater som dött i strid för landet. I november 2015 framförde regeringen att 34 000 bidooner har möjlighet att övervägas för medborgarskap.

Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Allt sexuellt umgänge utanför heterosexuella äktenskap är förbjudet enligt lag. Straffskalan för sexuell aktivitet mellan män är upp till sju år i fängelse i de fall männen är över 21 års ålder, och upp till tio år då en av männen är under 21. Ingen lag förbjuder sexuella handlingar mellan kvinnor. Homosexualitet är ett tabubelagt ämne och diskuteras inte offentligt.

Transbeteende är förbjudet enligt lag och transpersoner kan dömas till böter och fängelse i upp till tre år. Icke-medborgare kan deporteras. Transpersoner får utstå trakasserier, interneringar och övergrepp från ordningsmakten. Inga registrerade frivilligorganisationer fokuserar på hbtq-frågor, men inofficiella finns.

Flyktingars och migranterns rättigheter

Kuwait har inte ratificerat flyktingkonventionen och saknar officiell policy när det gäller flyktingar och flyktingpolitik. De flyktingar som tar sig till Kuwait bistås ofta genom FN:s flyktingkommissariat, UNHCR, och förflyttas till andra länder där de kan få uppehållstillstånd. Enligt UNHCR finns fler än 3 000 asylsökande och flyktingar i landet, de flesta från Syrien, Irak och Somalia. Kuwait gav 2015 en donation om 121 miljoner dollar till UNHCR, specifikt riktat till stöd för hanteringen av Syrienkrisen.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

År 2013 ratificerade Kuwait FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Denna har sedan dess blivit implementerad i nationell lag. Överlag upprätthålls denna lagstiftning, men det föreligger fortfarande stora skillnader mellan medborgare, och icke-medborgare och bidooner. Icke-medborgare och bidooner med funktionsnedsättning har varken tillgång till statliga vårdinstitutioner eller de bidrag för boende, transport, arbetsträning och sociala välfärdskostnader som betalas till medborgare med funktionsnedsättning. År 2015 fanns det, enligt regeringen, 47 000 officiellt registrerade medborgare och 7 000 icke-medborgare med funktionsnedsättning i landet.

Ratifikationsläget avseende centrala konventioner om mänskliga rättigheter

Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)* ratificerades år 1996. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt och det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet har inte ratificerats.

Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)* ratificerades år 1996. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt har inte ratificerats.

Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, *International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (ICERD)* ratificerades år 1968.

Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)* ratificerades år 1994. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt har inte ratificerats.

Konventionen mot tortyr, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)* ratificerades år 1996. Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr har inte ratificerats.

Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* ratificerades år 1991. Det tillhörande protokollet om barns indragning i väpnade konflikter och det tillhörande protokollet om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi ratificerades år 2004.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)* ratificerades år 2013.

Konventionen mot påtvingade försvinnanden, *International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances (ICED)* har inte ratificerats.

Flyktingkonventionen, *Convention Relating to the Status of Refugees (Refugee Convention)* och det tillhörande protokollet har inte ratificerats.

Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen, *Rome Statute of the International Criminal Court (ICC)* signerades 2000.

Regionala instrument

Arabiska stadgan för de mänskliga rättigheterna, Arab Charter for Human Rights, ratificerades år 2006.

Exempel på svenskt och internationellt arbete rörande mänskliga rättigheter, demokrati och rättstatens principer i landet

Sverige har inte något särskilt samarbete med Kuwait på dessa områden. Flera internationella organisationer på människorättsområdet verkar i landet, däribland Internationella röda korset, Internationella arbetsorganisationen (ILO), FN:s utvecklingsprogram (UNDP) och FN:s flyktingkommissariat (UNHCR).

I den senaste omgången av FN:s MR-råds universella granskningsmekanism (UPR) gav Sverige bland annat rekommendationerna att Kuwait återinför ett de facto-moratorium för dödsstraffet, i syfte att avskaffa dödsstraffet.